

D

1902 jún. 13

Tallián Béla királyi biztos levele Széll Kálmán miniszterelnökhöz a Brankovics pátriárka által jogosulatlanul felvett összegekre vonatkozó adatok megküldése tárgyában

ME 1908 – XXXV – 416/748. fasc., [1902 – XXIV – 272(2331)]

A gör. kel. szerb nemzeti-egyházi kongresszus királyi biztosa

5 szám

902

Kegyelmes Uram!

A radikális párttal folytatott tárgyalások fonalán felmerült kérdések egyike a metropolita-pátriárka által el nem számolt, vagy jogtalanul felvett összegeknek s ezek kamatainak megtérítési kötelezettsége is. Miután ezekre vonatkozólag adatok nem állanak rendelkezésemre, amelyekre pedig az ügy sima elintézése érdekében feltétlen szükségem van, tisztelettel kérem Nagyméltóságodat, méltóztassék nekem vagy az ez irányban megtett feljelentések másolatait megküldetni, vagy ezekből a pátriárka visszafizetési kötelezettségeire vonatkozó adatokat kiíratni, s mielőbb hozzám juttatni.

Midőn még arra kérem Nagyméltóságodat, hogy ezt saját kezeimhez címeztetni kegyeskedjék, kiváló és őszinte tisztelettel vagyok feltétlen tisztelő híve

Karlóca, 1902. évi június hó 13-án

Tallián Béla s. k.
kir. biztos

E

1902 jún. 19

Széll Kálmán miniszterelnök válasza Tallián Béla királyi biztosnak a Brankovics pátriárkával kapcsolatos ügyek intézése tárgyában

ME 1908 – XXXV – 416/748. fasc., [1902 – XXIV – 272 (2331)]

(Gépelte fogalmazvány.)

Magyar királyi miniszterelnök

Nagyméltóságú Királyi Biztos Úr!

Hivatkozással Nagyméltóságodnak 5/1902 szám alatt kelt levelére, melyben tudatja, hogy a radikális párttal folytatott tárgyalások folyamán felmerült az is, hogy a pátriárka által el nem számolt vagy jogtalanul felvett összegek és azok kamatai téríttessenek általa meg, és egyben kéri Nagyméltóságod, hogy az ezen ügyben keletkezett panaszokat, vagy azok másolatát, esetleg a pátriárka visszafizetési kötelezettségére vonatkozó adatokat bocsátanám rendelkezésére, értesítem Nagyméltóságodat, hogy dr. Grujics János, de főképp Zmejanovics püspök panasza folytán fordultak meg előttem oly vádak, amelyek szerint a pátriárka bizonyos összegeknek el nem számolásával, vagy szabálytalan elszámolásával illetetett.

Sőt, ezen ügyben, úgy a püspöki zsinat, mint a kongresszusi választmány összes eljárása és határozatai illetékesség hiánya miatt megsemmisítették.

Ezen előzményeknek azon érintkezésekbe, amelyeket N[agy]m[éltóság]od folytat, bevonása nem kívánatos, mert a bevezetésileg említett Zmejánovics féle panasz tárgyában a kongresszusi választmány által megejtett vizsgálat egyoldalú, felületes, a tényállást nem derítette kellően fel, és így sem a fennforgott, sem a felújított ilyenmű vádak elbírálására szilárd alapot nem nyújt.

Megjegyzem azonban, hogy az előttem megfordult vádakot úgy a pátriárka, mint Joanovics Pál min. titkár kimerítően és alaposan ismerik.

Ezek előrebocsájtása után a Nagyméltóságod által kért adatok megküldésétől el kell tekintenem.

Miután a számadások átvizsgálása és véglegzése a kongresszus hatásköréből nem vonhatók el; kérem Nagyméltóságodat, hogy a pátriárka terhére nehezményezni szándékolt tételek megbeszélése alkalmával a kongresszus eredményes működésének biztosabbá tétele és a pátriárka tekintélyének általam is óhajtott megvédése érdekében is csak oly módon érintse e kérdést, hogy még a látszata is ki legyen zárva annak, mintha a kormány a számadások helyessége, vagyis olyan kérdésben, amelyben kellően nem tájékozott, a pátriárkával szolidáris.

A végső határ ameddig Nagyméltóságod ismert óvatosságával elmehet, annak biztosítása, hogy az esetleg kifogás alá eső tételek, a személyeskedést kerülő kritika és polémia mellőzésével egyszerűen nehezményeztessenek, nehogy a kérdés elmérgesítése a kongresszus tárgyalásainak menetét lehetetlenítse.

Ennél messzebb menő jóakarát nem volna a kormány részéről tanácsos már az ügy kényes természete miatt sem, de kerülendő azért is, mert az a kedélyeknek Nagyméltóságod által eddig szerencsésen mérsékelt hangulatát nem fokozná, hanem viharossá tenné.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását.

Budapesten, 1902. évi június hó 19-én

Szell s. k.

F

1902 jún. 21

Tallian Béla királyi biztos jelentése az 1902. évi karlócai gör. kel. szerb nemzeti-egyházi kongresszus második hetének eseményeiről

ME 1908 - XXXV - 416/748. fasc. [(1902 - XXIV - 272 (2432)]

A gör. kel. szerb nemzeti-egyházi kongresszus királyi biztosa 7/902 szám.

Nagyméltóságú Miniszterelnök Úr!

Kegyelmes Uram!

A szerb nemzeti-egyházi kongresszus második hetének működéséről következőkben vélem szükségesnek Nagyméltóságodat tájékoztatni.

A görög nem egyesült pünkösdi ünnepek folytán, a kongresszus tevékenységét szerdán vette fel ismét, és e napon, valamint folytatólag csütörtökön a megtámadott megbízólevelek fölötti vitáskodást gyakorolta.

Csütörtöki ülésében befejezván ez irányú teendőit, jelenleg a kongresszus tagjainak száma és a mandátumok állása következő.

Verificáltatott 37 radikális, 18 horvát függetlenségi, 7 konzervatív, 2 liberális, 3 pártonkívüli; vizsgálat rendeltetett el a beadott panaszok folytán egy konzervatív és egy liberális